

Superieur slotakkoord vertrekkende dirigent

Leiden ■ De Pieterskerk is niet 'toevallig' tot de laatste stoel bezet. Het komt echt niet dagelijks voor dat een dirigent maar liefst 46 respectievelijk 25 jaar lang twee oratoriumkoren heeft geleid. De onvolprezen Hans van der Toorn levert deze prestatie met verve.

Voor dit afscheid heeft hij zijn lievelingsstuk uitgekozen, het Requiem van Verdi, dat hem al jaren begeistert. Verdi zelf dirigeerde exact 150 jaar geleden deze dodenmis in de San Marco een jaar na de sterfdag van zijn grote vriend, de Italiaanse schrijver Alessandro Manzoni.

Voor Van den Toorn én Verdi is deze mis op het lijf geschreven; beiden houden van huis uit van passie en dramatiek. Dat Verdi bij uitstek een operacomponist is, moge duidelijk zijn. Evenals in zijn opera's worden in dit Requiem gebeurtenissen meesterlijk verklankt. Met talloze beeldende effecten, obsederende ritmes, chromatische lijnen, een waterval van zestiende nootjes, uitbarstingen van pauken en blazers, en voor het 'Grootkoor' sterk contrasterende partijen.

Van der Toorn zorgt voor een staaltje van passionele geladenheid en diep menselijke gevoelens. Hij stimuleert en inspireert geweldig zingende koren, subliem spelend orkest en vier bloedwarme solisten, merkbaar vertrouwd met deze materie. Met een subtiele fractie voorsprong op de uitvoerenden, spelend met de dynamiek in formidabel aanzwellende en afnemende

Dirigent Hans van der Toorn bij een repetitie. FOTO HIELCO KUIPERS

melodielijnen, maar eveneens in enkele syllaben van één woord (e-le-i-son).

Beide koren zijn in de ban van hun dirigent, volgen hem moeiteloos, vaak zuiver en opzweepend, maar weten ook hoe zij de stilte kunnen bewaren. Meteen al in die bedde van eeuwige rust, van eeuwig licht; zwevend, spatzuiver, van een aanbiddelijke schoonheid. Ook in dat 'cantabile' Lacrymosa, waarin het Toonkunstkoor en Excelsior meezingen met het kwartet solisten is de droefenis puur, het trandental voelbaar.

Maar Verdi is ook een meester in de stilte achter zich laten, uitbreken in een tsunami van klanken. Zoals in het Hosanna, waarin het orkest zich uitleeft in op- en neergaande slingers van staccato octaven van het orkest. Grootkoor jubelt als een hemels heirleger het Hosanna in Excelsis in lange ademtochten. Weer terugvallend in het

i

Muziek

Verdi's *Messa da Requiem* door Toonkunstkoor Leiden en COV Excelsior o.l.v. Hans van der Toorn, met Fenna Ograjensek (sopraan), Maria Fiselier (mezzo), Marcel Reijans (tenor), Nanco de Vries, begeleiding RBO Sinfonia. Gehoord: 1 juni, Pieterskerk, Leiden.

Allegro agitato van het *Dies Irae*, kondigen de pauken ophitsend de dag der wrake aan, het plenum doorborend, met een koor op adelaarsvleugels

Van de meeslepende solisten excelleert de sopraan Fenna Ograjensek. Haar stem is zuiver zijde in het hoogste register, wendbaar glijdend omlaag, diamant-schitterend tot achter in de kerk. Alleen al in het *Libera me*, penseelt zij huiiveringwekkend mooi naar het rampzalig duistere *Dies Irae* toe, terugkerend naar het bleek-lavendel van het 'Domine dona e-is'. Onbetwist beeldschoon, teder en devoot meegezongen door het koor.

Ook de andere solisten, in kwartet, duet of individueel dragen groots bij aan een imponerende uitvoering, waarin Van den Toorn zijn carrière superieur afsluit.

Lidy van der Spek